

POLITICKOORGANIZAČNÍ ODDĚLENÍ ÚV KSČ

TAJNÉ

Výtisk číslo: 25

VNITROSTRANICKÁ INFORMACE

52

DO MĚSÍCE VRAŤ VŠEOBECNĚMU ODDĚLENÍ ÚV KSČ

Č. j.: inf. /03224/ 52
Počet listů: 14
Počet výtisků: 27
Den vydání: 12. ledna 1989

OBSAH

Informace o politické situaci v krajích k 11.lednu 1989

Informace o politické situaci v krajích k 11. lednu 1989

V závěru minulého roku byla pod vedením stranických orgánů i organizací zaměřena hlavní pozornost pracovních kolektivů i jednotlivců na splnění celoročních úkolů. V hospodářských organizacích byly předmětem zvýšeného zájmu a stimulem k dosahování lepších výsledků závěry 12. zasedání ÚV KSČ.

Například v Severomoravském kraji byl na podporu uvedeného jednání ústředního výboru, Programového prohlášení vlády ČSSR a na počest XVIII. sjezdu KSČ vyhlášen nový socialistický závazek. Zaměřuje se na podporu plnění a překračování plánu v létech 1989-1990 a dosažení co nejlepších výsledků v 8. pětiletce. Pod vedením strany se do její realizace zapojují odborové a svazácké organizace, Svaz družstevníků rolníků a další společenské organizace sdružené v Národní frontě. Například hospodářské vedení, stranická organizace a složky Národní fronty k. p. Tesla Rožnov pod Radhoštěm vyzvaly všechny hospodářské organizace v kraji k následování při zabezpečování zvýšené inovační činnosti. Ke zlepšení zásobování vnitřního trhu zajistí uvedený koncernový podnik do konce pětiletky výrobu nejméně 15 000 kusů barevných televizorů. V létech 1989-1990 zavede do výroby 45 nových integrovaných obvodů, výkonových tranzistorů apod.

Při projednávání závěrů 12. zasedání ÚV KSČ v Autobrzdách Prešov /Východoslovenský kraj/bylo v pracovních kolektivech konstatováno, že velký vliv na přetrvávající nedostatky v kvalitě a celkové hospodárnosti mají problémy v dodavatelsko-odběratelských vztazích i nedostatky v investiční výstavbě.

Zatím se však ve všech krajích nepodařilo docílit projednání posledního zasedání ÚV KSČ v základních organizacích. Například v Jihomoravském kraji tomu tak bylo pouze ve 3 % ZO KSČ.

Územní stranické orgány upozorňují na závažné problémy v některých hospodářských organizacích. V TOS Hulín /Jihomoravský kraj/, kde se v důsledku nízké úrovně řízení, nekoncepční kádrové politiky a malé kázně a disciplíny neplní konsolidační program, vrátilo 115 pracovníků z dílen členské průkazy ROH pro nesouhlas s prémiovým řádem na letošní rok. Na setkáních pracujících podniku za účasti vedoucího tajemníka OV KSČ Kroměříž, předsedy okresní odborové rady a dalších funkcionářů se ukázalo, že příčinou tohoto stavu byla malá informovanost jednotlivců i pracovních kolektivů o podstatě prémiového řádu a hospodářské situaci podniku. Současně bylo konstatováno, že vedoucí hospodářští pracovníci nereagují odpovídajícím způsobem na připomínky pracujících. Část těch, kteří vrátili členské průkazy, požádala závodní výbor ROH, aby jim byly odevzdány. Případ je dále sledován a řešen.

Při projednávání kontrolní zprávy na zasedání komise MěV KSS Bratislava o výstavbě a náběhu komplexu Hydrokrak a Rozpusťdlová parafinka III v Slovnaftu Bratislava se prokázalo, že hospodářské organizace v celé republice neplní usnesení vlády ČSSR o útlumu používání vytápěcích olejů v kotelnách a jejich náhradě zemním plynem. Uvedený stav může vést v budoucnu k vážným poruchám, protože se produkce těchto olejů pro vytápění sníží z 1,7 mil. tun v roce 1988 na 650 tun v roce letošním. Zbytek bude použit na provoz uvedených komplexů.

V některých okresech Jihomoravského kraje, například v Železárnách Veselí nad Moravou a Kordárně Velká nad Veličkou v okrese Hodonín odmítají podniky ze svých fondů platit mzdy pracovníkům kabinetů politické výchovy.

X

Některé krajské výbory strany na základě závěrů 12. zasedání ÚV KSČ hodnotily na svých zasedáních postup přestavby hospodářského mechanismu, plnění úkolů státního plánu v roce 1988 a jeho zabezpečení v roce 1989. Například v Severomoravském kraji od ledna tr. většina podniků hospodaří podle nových zásad. Zpráva

na zasedání krajského výboru mimo jiné kritizovala rozdílnou úroveň a malou náročnost při zpracování podnikových programů, neochotu diferencovat odměňování apod. Na adresu hospodářských vedení, odborových orgánů byl vysloven požadavek vyšší angažovanosti při prosazování pořádku v těchto oblastech. Zpráva upozornila na negativní jevy, které se vyskytly při volbách socialistických samospráv a ředitelů státních podniků a zdůraznila jejich nepřípustnost v druhé etapě ustavování státních podniků. V minulém roce se projevíly v kraji některé pozitivní tendence při plnění státního plánu. Od začátku roku se hospodářské úkoly plnily rovnoměrněji, částečně byl nahrazen výpadek v upravených vlastních výkonech z roku 1986. Dobré výsledky jsou zaznamenány u upravených vlastních výkonů a výroby zboží. Podniky které hospodaří podle nových zásad /státní, experimentující/ překročily zisk. Dobře se s úkoly vyrovnávají podniky místního hospodářství a služeb. Dále však trvají problémy v podnicích všeobecného strojírenství, zvláště ve Zbrojovce Vsetín, kde se nedaří řešit otázky provázanosti plánu. Trvají problémy ve stavebnictví.

Jednání západočeského KV KSČ se rovněž zabývalo výsledky přestavby v kraji. Konstatovalo, že v mnoha podnicích přetrvávají staré přístupy, do pracovních kolektivů pronikají změny pomalu. Nedaří se zvyšovat úroveň řízení, což se odráží v dodavatelsko-odběratelských vztazích a ztrátách z nekvalitní výroby, které dosáhly 21 mil. Kčs. Přes problémy jsou v kraji překračovány úkoly v zisku, upravených vlastních výkonech, ve výrobě zboží. Šestnáct podniků však upravené vlastní výkony neplní. V přípravě II. etapy vytváření státních podniků jsou využívány předchozí zkušenosti. Vzhledem ke struktuře pracovních kolektivů a nižšímu stranickému vlivu ve výrobních družstvech, službách, obchodě a veřejném stravování, kde dochází k ustavování podniků je to potřebné.

Na zasedání městského výboru KSČ v Praze převažovalo v přednesené zprávě politické hodnocení ekonomického vývoje v roce 1988. Rozhodující pozornost byla zaměřena na charakte-

ristiku slabých míst v činnosti podnikové a nadpodnikové sféry a na oblasti, kde nebylo dosaženo žádoucího plnění úkolů hospodářské politiky strany. Posouzena byla příprava plánu na rok 1989. Jen 26 % podniků přijalo plán bez rozporů, 60 % podniků nesouhlasí s rozpisem předloženým vyšším řídícím orgánem, 14 % plán přijalo, ale v komentáři upozorňuje na rizika. Nejvážnější problémy se koncentrují do 49 průmyslových organizací, které nezajišťují upravené vlastní výkony v objemu 1 miliardy, 2,5 miliardy v zisku, dodávky do tržních fondů za 2 miliony Kčs a vývoz do socialistických zemí v hodnotě 700 milionů Kčs. Předpokládají překročení zásob objemu 1,5 miliardy korun.

Diskusní vystoupení na těchto jednáních vesměs vyjádřila podporu závěrům 12. zasedání ÚV KSČ. Přijaté usnesení bylo konkretizováno do podmínek jednotlivých krajských organizací strany.

X

Krajské /městské/ výbory strany ve zprávách informují o zabezpečování závěrů 10. zasedání ÚV KSČ. Jihočeský KV KSČ uvádí, že v měsíci prosinci 1988 bylo dokončeno okresními výbory rozpracování závěrů 10. zasedání do vlastních podmínek. Opatření k dalšímu rozvoji ideologické práce přijímaly i jednotlivé základní organizace v kraji. Důraz v nich položily na zkvalitnění práce komunistů v pracovních kolektivech, na sílu osobního příkladu komunisty. Pozornost věnovaly úloze osobní agitace, zkvalitňování stranického vzdělávání, jeho sepětí s úkoly pracoviště a míst. Organizace na školách se zaměřily na provádění správné marxistické světonázorové výchovy, na překonávání vlivu západní ideologie a propagandy apod.

Základní organizace KSS v Západoslovenském kraji položily důraz na sepětí ideologické práce s reálným životem. Například v ZO KSS JRD Ludanice budou komunisté věnovat pozornost systematické práci s mládeží, zejména proto, že žijí v oblasti se značnou religiozitou.

Středoslovenský KV KSS na základě poznatků z okresu Považská Bystrica a dalších upozorňuje, že v některých základních organizacích strany nepochopili potřebu urychleného zavádění zásad přestavby do praxe a v souvislosti s tím i nutnost zkvalitňování ideologické práce.

Obvodní výbor KSČ Praha 10 ve zprávě konstatuje, že při zajišťování závěrů 10. zasedání se postupně daří překonávat existující nedostatky a nešvary, například vyčkávání na závěry vyšších stranických orgánů. Vliv na to má kvalitnější práce funkcionářů ZO KSČ, rostoucí samostatnost základních organizací.

X

V zemědělství jsou zabezpečovány úkoly související s jeho přechodem na nový hospodářský mechanismus od 1. 1. 1989. Jsou prováděny analýzy hospodaření jednotlivých podniků, zaměřené na odhalení rezerv v nákladovosti, využití základních výrobních prostředků, snížení THP apod. Cílem je dosáhnout vyšší efektivity výrobního procesu. Další práce jsou orientovány na zpracování návrhů stanov, jednacího a volebního řádu v návaznosti na novelu Zákoníku práce, včetně pracovních řádů JZD. Navrhované dokumenty budou postupně projednávány v pracovních kolektivech a schvalovány výročními členskými schůzemi.

Na jednání předsednictva OV KSČ Olomouc /Severomoravský kraj/ bylo upozorněno, že v souvislosti se strukturálními změnami provedenými v rámci ministerstva zemědělství a výživy přejde celá řada činností krajských a okresních zemědělských správ na odbory okresních národních výborů. Dále bylo konstatováno, že nejsou řešeny v dostatečné míře vstupy pro zemědělství /hnojiva, stroje, zařízení/. Před pěti léty byly uloženy úkoly chemickému průmyslu k zabezpečování výroby ochranných chemických přípravků. Tento úkol není dosud splněn a vzniká

otázka, jak bude zajišťován jejich dovoz, když chybějí devizové prostředky.

V řadě zemědělských podniků nadále přetrvávají problémy ve výrobě mléka. Například v o. p. Státní statek Tachov /Západočeský kraj/ se projevuje složitá situace, chybí dostatečné množství objemných krmiv, i když jejich kvalita v porovnání s minulým zimním obdobím je vyšší.

Na členských schůzích ZO KSS v okrese Rimavská Sobota /Středoslovenský kraj/ byly kritické připomínky k obchodním organizacím Jednota a Zelenina, které vyčkávají a nechtějí se zemědělskými podniky uzavírat hospodářské smlouvy. V závodě Pivovar Rimavská Sobota ukázala provedená inventura manko v obalech ve výši cca 5 milionů Kčs a v závodě Martin ve výši cca 1,2 milionu Kčs.

V Západoslovenském kraji se uskutečnila porada tajemníků OV KSS pro stranickou práci v zemědělství a potravinářském průmyslu. Bylo posouzeno plnění úkolů roku 1988 a příprava plánu na rok 1989 a konstatováno, že je reálný předpoklad vyrovnat dluh ve výrobě zrnin a splnit úkoly celé pětiletky. V diskusi bylo doporučováno zachovat společné zemědělské podniky a individuálně posuzovat snahy některých JZD o vystoupení z nich.

X

V závěru roku 1988 věnovaly stranické orgány, dodavatelské a obchodní organizace zvýšenou pozornost zabezpečení zásobování vnitřního trhu v období vánočních svátků a na přelomu roku 1988 a 1989. Průběžným sledováním situace a přijímáním operativních

opatření bylo dosaženo plynulého zásobování základním potravinářským zbožím. K vážnějším nedostatkům nedošlo. V prodejnách naopak mnohde zůstaly neprodané zásoby mléka a chleba. Jen ve Středoslovenském kraji to bylo po vánocích 226 tun chleba a 164 000 litrů mléka, po Novém roce 116 tun chleba a 79 000 litrů mléka.

Přes zvýšené dodávky od tuzemských výrobců v závěru roku 1988 se nadále projevuje nespokojenost se zásobováním vnitřního trhu průmyslovým a spotřebním zbožím, zejména u dlouhodobě nedostatkového sortimentu. Poptávka nebyla plně uspokojena ani tam, kde obchodní organizace překročily plánovaný maloobchodní obrát. Prakticky ze všech krajů je signalizováno, že na trhu se téměř neprojevovalo opatření vlády ČSSR k mimořádnému dovozu zboží ze zahraničí. Komunisté i bezpartijní požadují informaci o tom, jak bylo usnesení vlády realizováno a kam bylo dovezené zboží distribuováno. V ZPS Gottwaldov /Jihomoravský kraj/ vyslovili komunisté domněnku, že zboží z dovozu se prodává hlavně "pod pulty". Požadují zvýšení kontrolní činnosti, která by této praxi měla zabránit. V Bratislavě byly zaznamenány názory, že část dovezeného atraktivního spotřebního zboží zůstalo ležet ve skladech v důsledku zdlouhavého stanovování maloobchodních cen.

Poznatky územních stranických orgánů ukazují, že v závěru minulého roku a v první dekádě roku 1989 došlo k částečnému zlepšení v zásobování hygienickými potřebami, i když spotřebitelská poptávka není ani zde plně uspokojována. Občany je pozitivně hodnocena snaha pracujících výrobních závodů vyrobit pro trh více žádaného zboží než jim ukládal plán. U části lidí se však projevuje určitá skepse a obavy, že přijatá opatření jsou přechodná a zásobování se opět zhorší. V Praze jsou zaznamenávány připomínky občanů k regulování prodeje vybraného sortimentu zboží s tím, že omezování prodeje vede k nákupu tohoto zboží do zásoby. Okresní výbor KSČ Tachov /Západočeský kraj/ upozorňuje, že negativně působila reportáž televize ze Severočeského kraje ukazující na nedostatek zubních past. Po jejím odvysílání došlo v okrese ke zvýšenému skupování. Severočeský KV KSČ má poznatek,

že zrušení regulačních opatření v kraji vedlo ke zlepšení situace a k uklidnění spotřebitelů.

Západočeský KV KSČ upozorňuje na tendenci, projevující se u monopolních výrobců některých druhů zboží, snižovat objem dodávek pro příští období svým tradičním odběratelům a to v některých případech až o 50 % a realizovat toto zboží ve vlastních prodejnách. Jedná se například o OSP Český Brod, Calex Zlaté Moravce, Tatramat Poprad, Romo Fulnek a další.

X

V informaci MěV KSČ Praha je uvedeno, že "část základních organizací KSČ v Praze, zvláště z místa bydliště, vyslovuje kritiku povolení shromáždění nezávislých iniciativ na Škroupově náměstí v Praze 3. Informace o této manifestaci, uveřejněné v denním tisku, jsou komunisty i některými nestraníky považovány za neobjektivní a nedostatečné. Členové strany pociťují nedostatek argumentačních materiálů v rozhovorech s nestraníky. Objevily se názory, že povolení manifestace je důkazem posunu k demokratičnosti veřejného života. Zvláště citlivé reakce jsou na obvodě Praha 3. Přes všechna předchozí opatření OV KSČ a ONV k zabezpečení informovanosti funkcionářů obvodu i občanů v okolí místa konání, je celá akce širokou veřejností odsuzována. Poukazuje se na informaci v Rudém právu, která vyzněla ve smyslu, že povolení akce bylo jen záležitostí ONV v Praze 3 a tento mylný názor vstoupil do povědomí značné části Pražanů. Pracujícími i ostatními občany obvodu Praha 3 je plně podporováno stanovisko ONV k dalšímu nepovolování takovýchto shromáždění".

Okresní výbor KSČ Tachov /Západočeský kraj/ informuje o tom, že rovněž ve vesnické organizaci KSČ Rozvadov a ZO KSČ Sulislav byla vyjádřena kritika k povolování uvedených akcí, což je charakterizováno jako "nepřímé legalizování Charty 77". Kritika povolení shromáždění v Praze 3 byla zaznamenána také v okrese Klatovy s tím, že posilujeme jejich vliv do budoucnosti.

Komunisté základních organizací KSČ k. p. Závody přesného strojírenství Gottwaldov /Jihomoravský kraj/ reagují na konání manifestací protisocialistických skupin a na zákaz rušení vysílání rozhlasu Svobodné Evropy tak, že je to ustupování socialistic-

kých zemí ze svých pozic. Podobné názory na povolování akcí uvedených sil státními orgány byly zaznamenány také v Severomoravském kraji.

Severočeský KV KSČ v informaci uvádí, že se ojediněle objevuje větší aktivita protisocialisticky orientovaných sil, které se snaží v souladu se záměry Charty 77 zneužít procesu přestavby a demokratizace společnosti k organizování akcí, namířených proti vedoucí úloze strany a socialistickému státu. Jako záminku využívají především současný stav v ekologické situaci kraje.

Ze Železáren Bílá Cerkev Hrádek /Západočeský kraj/ je signalizováno oživení bývalých členů strany a jejich snaha pracovat v radách pracovních kolektivů.

Na semináři předsedů ZO KSS v krajské politické škole Modra-Harmonia /Západoslovenský kraj/ bylo doporučeno využít televizní vysílání na zkompromitování organizátorů protistátních akcí tak, aby je široká veřejnost poznala.

Na několika místech, zejména v Praze, byly zachyceny zprávy o tom, že chartisté připravují další akci. Například základní organizace KSČ č. 2 ministerstva zdravotnictví a sociálních věcí ČSR v Praze 10 informuje o tom, že 15. 1. 1989 v odpoledních hodinách se má konat manifestace na Václavském náměstí u příležitosti úmrtí J. Palacha. Údajně má být připravena další oběť.

Dne 5. 1. 1989 byly předsedou CZV KSČ JZD Dřísy a předsedou MNV Všetaty /Středočeský kraj/ zjištěny od místních občanů poznatky o připravované pouti na sobotu 21. 1. 1989 k uctění památky J. Palacha, který zde bydlel a je na místním hřbitově pochován. Byl o tom informován OV KSČ a ONV. Dne 5. 1. 1989 se na MNV Všetaty dostavila tříčlenná skupina chartistů v čele s architektem Žižkou se žádostí o umístění pamětní desky s reliéfem J. Palacha na jeho rodný dům ve Všetatech. Po jejím zamítnutí ze strany MNV i majitelky domu paní Laubové byl na ně uvedenou skupinou vyvíjen nátlak. Okresní stranické a státní orgány přijaly příslušná opatření.

Územní stranické orgány ve svých zprávách jednoznačně kladně hodnotí výraznou aktivizaci společenských organizací sdružených v Národní frontě v souvislosti s organizováním pomoci k odstraňování následků zemětřesení v Arménii. Oceňují jejich akceschopnost a výsledky. Některé akce pomoci nadále pokračují.

Městský výbor KSČ Praha a jihočeský krajský výbor strany uvádějí poznatky z dosavadního průběhu výročních členských schůzí a konferencí SSM. V Praze se do konce prosince uskutečnila více jak třetina celoškolských a celoučilištních konferencí na úseku středního školství. Diskuse je často zaměřena na studijní otázky, materiálně technické podmínky škol a domovů mládeže. Zaznívají připomínky k nedostatkům ve využívání volného času, zejména k malým kapacitám kulturních zařízení, poměrně často je kritizována cenová nedostupnost cestování do nesocialistických zemí s CKM. Připomínky byly vzneseny i k zásobování vnitřního trhu. Značně kritické názory byly zaznamenány ve vztahu k sociálním otázkám a podmínkám žáků středních škol. Týkaly se zvláště stravování, úrovně ubytování, ale i lékařské péče, směnného vyučování, celkového objemu a rozpisu učebních hodin. Nezřídka byl kritizován nedostatek učebnic a jejich kvalita. Z vnitrosvazových otázek bylo nejčastěji poukazováno na nízkou aktivitu členů a formální členství. Ve srovnání s předchozím obdobím vzrostl počet tajných voleb, častěji se objevuje více kandidátů na funkci předsedy.

Na vysokých školách stále část členské základny SSM zůstává pasivní a nezúčastňuje se členských schůzí. Poměrně vysoká neúčast byla i na fakultních konferencích, například na filozofické fakultě a fakultě žurnalistiky UK. S nízkou účastí však kontrastuje často velmi živá diskuse. Zpravidla je zaměřena ke studijním otázkám, vybavenosti a zařízení vysokých škol, ke zkvalitnění členské základny SSM, k vytvoření zájmových základních organizací SSM apod.

V Jihočeském kraji byly výroční členské schůze ZO SSM ukončeny na středních školách a odborných učilištích. Pozitivně jsou hodnoceny obsahové materiály. Jen v některých případech byla uskutečněna volba předsedů ze dvou kandidátů.

Jednotlivá upozornění a názory

Základní organizace KSČ v Ústředním ústavu geologickém v Praze upozorňuje po diskusi na prosincové členské schůzi vyšší stranické orgány na neúnosnost připravovaného projektu skladovat na našem území nánosy bahna z ústí Labe s vysokým obsahem těžkých kovů a organických látek. Místo deponie má být vybráno během měsíce a místní orgány mají být k souhlasu údajně donuceny nadřízenými složkami. Komunisté z této stranické organizace důrazně připomínají, že skladování cizích odpadů, byť za úplatu 200 milionů marek, v našem již tak značně narušeném prostředí, by bylo politicky i morálně neospravedlnitelné. S těmito závěry projevuje ostrý nesouhlas i široká veřejnost, proto stranická organizace žádá o prošetření celé záležitosti. Podobně se vyjadřují i pracovníci Výzkumného ústavu vodohospodářského, zejména specialisté na odpadní vody a kaly.

Členská schůze ZO KSČ Laboratorní přístroje na obvodě Praha 6 upozorňuje na způsob uzavírání hospodářských smluv od 1. 1. 1989, kdy dodavatelé nemusejí uzavírat hospodářské smlouvy na dodávky svých výrobků ve výši předchozího roku a tak u nedostatkového sortimentu budou odběratelé zcela bezbranní.

Severomoravský KV KSČ informuje o tom, že se v některých místech vyskytly nejasnosti v chápání pojmu názorového pluralismu, který je často zaměňován pluralismem politickým či mocenským. U části funkcionářů se projevuje názor, že dochází k ústupu z dřívěj-

ších zásad při řešení náboženské otázky. Žádají, aby byli informováni o výsledcích jednání s Vatikánem, kdy budou obsazena volná místa biskupů, a o dalších problémech.

Z aktivu předsedů ZO KSČ z úseku politickoorganizačního oddělení OV KSČ Karlovy Vary /Západočeský kraj/ vyplynul požadavek, aby státníci socialistických zemí při návštěvě kapitalistických států hovořili i s představiteli komunistických a dělnických stran.

V Jihočeském kraji negativně zapůsobilo vystoupení předsedy Ústřední rady PO SSM v Čs. televizi, kde hovořil o nově schváleném pionýrském kroji. Kritizováno je, že není stanoven jednotný кроj a o pionýrském šátku se nehovoří jako o symbolu, ale pouze jako o jednotícím prvku apod. Dezorientačně zapůsobil i článek uvedeného předsedy v Rudém právu dne 23. 11. 1988 k činnosti pionýrských oddílů. Kritizovány jsou informace Ústředního domu pionýrů a mládeže, podle kterých by neměly být proškolovány otázky výchovného systému PO SSM. Toto vše budí nedůvěru pionýrských pracovníků ve správný postup centrálních orgánů PO SSM.

Dne 11. ledna 1989 kolem 16.00 hodin oznámil anonymní telefonát na MěV KSS Bratislava, že v budově je nálož, která ji vyhodí do povětří. Okamžité šetření provedené pyrotechniky a bezpečností toto upozornění nepotvrdilo.